

Seminární práce: Zkoušky ukončující středoškolské vzdělávání v Itálii

Jiřina Duspivová

17. 7. 2020

Tato práce v úvodu nastíní strukturu vzdělávacího systému v Itálii, následně se zaměří podrobněji na strukturu středních škol. Hlavní částí je popis průběhu a hodnocení zkoušek ukončujících středoškolské vzdělání v Itálii. V závěru práce naleznete údaje ze statistik úspěšnosti u těchto zkoušek a diskutované otázky a poznámky ke vzdělávání v Itálii.

Struktura vzdělávacího systému

Studium před maturitní zkouškou V Itálii je vzdělávání rozděleno do několika stupňů. Toto rozdělení je přehledně shrnuto ve schématu níže (viz. obrázek 1). Jednotlivé stupně vzdělání a jejich vazba na ISCED (*International Standard Classification of Education*) naleznete v tabulce 1.

První zařízení školního typu, které mohou děti navštěvovat do tří let svého věku, jsou jesle nazývané *Servizi Educativi*. Tento stupeň vzdělávání není řízený centrálně státem, ale každý region zařizuje jeho správu sám. Ostatní stupně vzdělávání už správou spadají pod ministerstvo školství. Ve třech letech mohou děti začít navštěvovat mateřské školky, které v Itálii nesou označení *Scuola dell'infanzia*.

Dále kolem šestého roku svého věku v Itálii začíná povinná školní docházka. Děti nastupují do *Scuola primaria*, což je italský ekvivalent prvního stupně základní školy v České republice. Studium je rovněž pětileté. Další fází studia je tříletý stupeň zvaný *Scuola secondaria di primo grado* odpovídající druhému stupni našich základních škol. V závěru tohoto studia žáci skládají závěrečnou zkoušku, která je jak písemná tak i ústní. V ČR takovéto zkoušky nemáme. Další rozdíl oproti českému školnímu systému je při přechodu na střední školu. V Itálii se nedělají žádné přijímací zkoušky před nástupem na pětileté studium stupně nazvaného *Scuola secondaria di secondo grado*, které odpovídá středoškolskému vzdělání v ČR.

V Itálii je několik typů středních škol. Více o studiu na středních školách naleznete v další kapitole. Každá ze středních škol je zakončena závěrečnou zkouškou. Tyto zkoušky nemusejí být vždy stejné, záleží na typu školy. Více o závěrečných zkouškách se dozvíte v kapitole zkoušky zakončující středoškolské vzdělání.

Studium po maturitní zkoušce Po zdárném zakončení studia na střední škole mohou studenti pokračovat ve studiu na vysokých školách. Nabídka škol je následující:

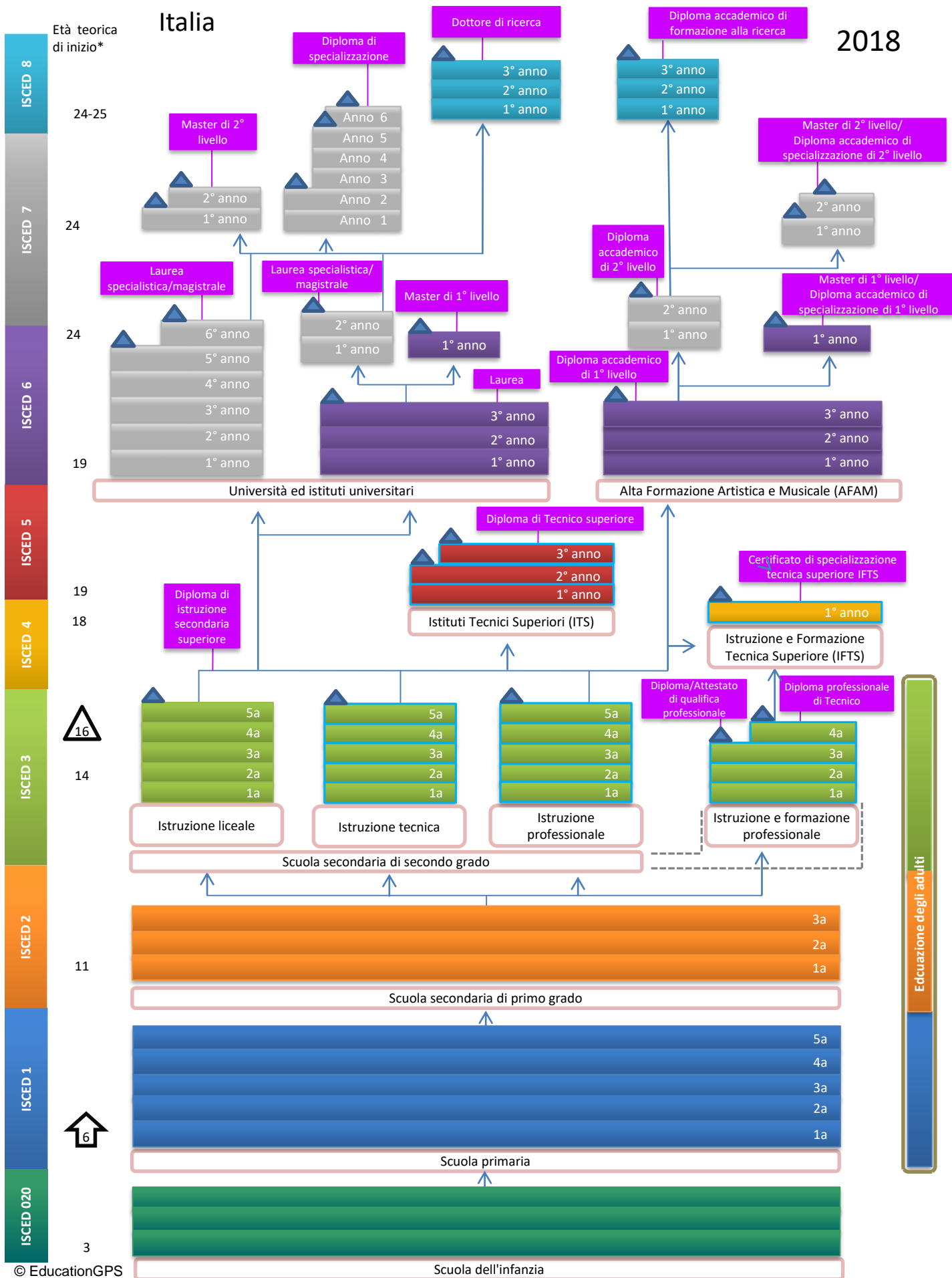
- Univerzity (včetně polytechnické vysoké školy)

- Umělecké vysoké školy (*Alta formazione artistica, musicale e coreutica* – Afam)
- Vyšší jazykové školy (*Scuole superiori per mediatori linguistici* – SSMF)
- Vyšší technické školy (*Istituti tecnici superiori* – ITS)

Podmínky přijetí na jednotlivé vysoké školy jsou různé a každá škola si je určuje samostatně (samozřejmě podle pravidel nastavených ministerstvem školství). Pokud se někdo rozhodne zasvětit i nadále svůj život dalšímu studiu, pak je to možné. Stejně tak, jako v českém prostředí vysokých škol, lze získat doktorský titul nebo docenturu či profesuru.

ISCED	Stupeň vzdělávání v Itálii
020	Scuola dell'infanzia
1	Scuola primaria
2	Scuola secondaria di primo grado
3	Scuola secondaria di secondo grado
4 – 8	Pomaturitní a univerzitní vzdělávání (viz. Schéma vzdělávacího systému v Itálii)

Tabulka 1: Vazba na ISCED 2011

Obrázek 1: Schéma vzdělávacího systému v Itálii

Typy středních škol

Studium na střední škole začínají v Itálii žáci kolem 14 roku svého věku. V tomto věku se žáci rozhodují, zda půjdou na klasické střední školy *Scuola secondaria di secondo grado*, které jsou zakončeny maturitní zkouškou (*Esami di maturita*), nebo zda půjdou na učiliště (*Istruzione e formazione professionale* – IFP), které je rovněž zakončeno zkouškou. Po absolvování tříletého oboru získávají absolventi certifikát *Diploma/Attestato di qualifica professionale* nebo po absolvování čtyřletého oboru certifikát *Diploma professionale di Tecnico*, které jsou oba ekvivalentní k výučnímu listu v ČR. Po absolvování čtyřletého studia mohou studenti ještě pokračovat v jednoleté nástavbě (*Istruzione e Formazione Tecnica Superiore* – IFTS), kde studenti mohou získat certifikát *Certificato di specializzazione tecnica superiore IFTS*.

Střední školy zakončené maturitou jsou rozděleny do několika typů. Jejich základní rozdělení je následující:

- lycea (*Istruzione liceale*)
- průmyslové školy (*Istruzione tecnica*)
- odborně zaměřené střední školy (*Istruzione professionale*)

Jedná se o pětileté studium, které je rozděleno do dvou částí, dvouletého společného období a tříletého specializovaného období. Po dvou letech na střední škole končí povinná školní docházka, ale většina studentů pokračuje ve studiu i v dalších třech letech.

Lycea – *Istruzione liceale* Tyto školy pod sebe zahrnují několik konkrétnějších typů škol. Patří mezi ně:

- Klasické lyceum (*Liceo classico*) – ekvivalentní gymnázia v ČR
- Umělecké lyceum (*Liceo artistico*)
- Jazykové lyceum (*Liceo linguistico*)
- Přírodovědné lyceum (*Liceo scientifico*)
- Lyceum humanitních věd (*Liceo delle scienze umane*)

Průmyslové školy – *Istruzione tecnica* Průmyslové školy v Itálii jsou stejně jako u nás zaměřeny na několik různých odvětví. Žáci volí školy podle konkrétních specializací. Jednotlivé specializace jsou rozřazeny do dvou základních sektorů:

- Hospodářský sektor (*Settore economico*) – správa, finance, cestovní ruch, ...
- Technologický sektor (*Settore tecnologico*) – elektrotechnika, doprava, strojírenství, stavebnictví, chemie, potravinářství, IT specializace, grafický design, ...

Odborně zaměřené střední školy – *Istruzione professionale* Instituce zařazené do tohoto typu středních škol jsou například:

- Zemědělská škola (*Indirizzo Agricoltura*)
- Škola zaměřená na sociální a zdravotní služby (*Indirizzo Servizi socio-sanitari*)
- Škola obchodních služeb (*Indirizzo Servizi commerciali*)
- Škola řemeslné a průmyslové výroby (*Indirizzo Produzioni artigianali e industriali*)
- a další

Zkoušky zakončující středoškolské vzdělávání

Průběh zkoušky Maturitní zkouška (*esami di maturita*) je v Itálii zkouška, která zakončuje středoškolské vzdělání a po úspěšném splnění umožňuje studentům zapsat se na univerzitu. Celá zkouška se skládá ze tří částí (před školním rokem 2018/2019 se skládala ze čtyř částí). Momentálně se jedná o dvě písemné části a jednu ústní. Třetí písemná část byla reformou ministra Valteria Fedeli zrušena.

První částí je napsání eseje v italštině. Tato část zkoušky je řízena státem a zadání je pro všechny studenty celé země stejné. Centrální sjednocení všech maturitních prací z italštiny bylo poprvé zavedeno v roce 2011.

Druhá část je z předmětu, jež je hlavní studovaný obor žáka. Tato část je rovněž písemná. Může to být například zkouška z matematiky nebo fyziky pro technické střední školy, z cizího jazyka pro jazykové školy, z latiny pro klasická lycea a další.

Třetí písemná část, která od školního roku 2018/2019 není součástí maturitní zkoušky byla kompilací otázek ze všech předmětů, které student navštěvoval v posledním ročníku svého studia na střední škole.

Poslední část maturity je ústní pohovor. Student volí jednu ze tří obálek, ve které je jedno z aktuálních témat, na které si musí vytvořit postoj a připravit si během několika minut krátkou řeč obhajující jeho názory. Dále musí obhájit studentskou práci, kterou zpravidla studenti vypracovávají v průběhu posledního roku studia. V poslední části ústní zkoušky musí student prokázat své znalosti z historie a občanství Itálie a též ze znalosti ústavy.

Hodnocení zkoušky Výsledek maturitní zkoušky není závislý pouze na výsledku u testů a ústního pohovoru. V Itálii funguje tzv. kreditový systém hodnocení, ve kterém studenti získávají body. Nejvyšší možný počet bodů je 100. Pro úspěšné splnění maturitní zkoušky musí studenti získat minimálně 60 bodů. Jakým způsobem je možné získat potřebné body rozebereme zvlášť pro verzi maturity do roku 2019 a zvlášť pro aktuální verzi maturity platnou od roku 2019.

Bodování pro maturitní ročníky 2000/2001 až 2017/2018 V průběhu posledních třech letech studia mohl získat student za vzorné studijní výsledky, chování, mimoškolní aktivity atd. až **25 bodů** (8 bodů ve třetím, 8 bodů ve čtvrtém a 9 bodů v pátém ročníku).

Dále pak mohl obdržet 15 bodů za každý ze tří písemných testů. Dohromady tedy za písemnou část mohl získat **45 bodů**.

Za ústní část mohl student získat nejvýše **30 bodů**.

V tomto období ještě existovala možnost získání pěti bonusových bodů pro studenty, kteří brilantně složili zkoušku a nasbírali minimálně 15 bodů v průběžném školním hodnocení. Trend bonusových bodů již dále v novém bodování nefiguruje.

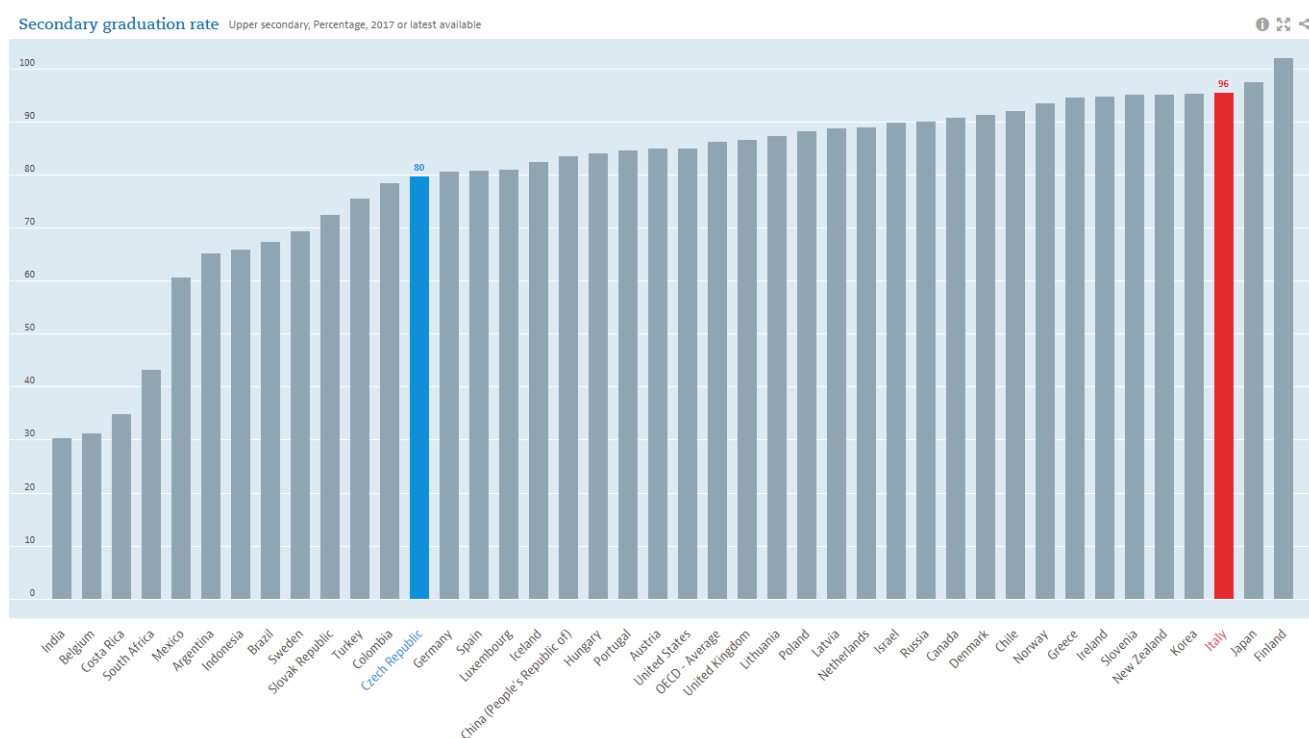
Bodování pro maturitní ročníky od školního roku 2018/2019 V novém bodovacím systému je více zohledněna práce v průběhu studia. Je ohodnocena celkovým počtem **40 bodů** (12 bodů ve třetím, 13 bodů ve čtvrtém a 15 bodů v pátém ročníku).

Za každou ze tří maturitních částí (dvou písemných a jedné ústní) může student dostat nejvýše 20 bodů. Celkově tedy za maturitní zkoušku **60 bodů**.

Statistiky

Ze statistik v průběhu posledních dvou let vyplývá, že úspěšnost studentů při skládání maturitní zkoušky v Itálii je opravdu vysoká a činí 96%. Ze států OECD mají pouze dvě země lepší výsledek (Japonsko a Finsko). Ve srovnání s Českou republikou, jejíž úspěšnost činí 80%, je Itálie v žebříčku úspěšnosti výrazně výše. Porovnání i s dalšími státy OECD je vidět na obrázku 2.

Statistiky dále uvádí, že dívky jsou o něco úspěšnější při skládání maturitních zkoušek, než hoši. U dívek byla naměřena úspěšnost 97,2%, zatímco hoši měli úspěšnost 94%.

Obrázek 2: Statistika úspěšnosti u maturitních zkoušek od roku 2017

Zhodnocení - přednosti a limity nastaveného systému, diskutované otázky

Úspěšnost maturitních zkoušek Italská maturitní zkouška velkou vahou závisí i na průběžných studijních výsledcích žáka v průběhu tří posledních let na střední škole. Tato váha je v současné době 40%. Znamená to, že žák, který má výborný prospěch v průběhu studia, si může dovolit v průběhu samotné maturitní zkoušky ztratit 40 ze 60ti bodů a stále být úspěšný. Zda je toto vysoké bodové hodnocení průběžných studijních výkonů příčinou vysoké úspěšnosti při skládání maturitní zkoušky, nevíme (k tomu bychom potřebovali data, která nemáme k dispozici).

Několik odlišností italského vzdělávacího systému od českého V Itálii jsou výrazně delší letní prázdniny než v ČR, trvají až 3 měsíce. Je zde však podmínka, že každý školní rok musí mít minimálně 200 vyučovacích dní. Takto dlouhé prázdniny jsou tedy vykompenzovány tím, že děti chodí do školy 6 dní v týdnu (pondělí až sobota). Navíc je běžné, že během prázdnin žáci dostanou k vypracování nemalé množství úkolů, které jsou následně na začátku dalšího školního roku kontrolovány a hodnoceny.

Zdroje

- <https://gpseducation.oecd.org/CountryProfile?primaryCountry=ITA>
- <https://data.oecd.org/students/secondary-graduation-rate.htmindicator-chart>
- <https://www.justlanded.com/english/Italy/Italy-Guide/Education/Secondary-school-in-Italy>
- <https://www.italymagazine.com/italy/maturit/maturit-italian-students-try-prove-intellectual-maturity>
- https://it.wikipedia.org/wiki/Scuola_secondaria_di_secondo_grado_in_Italia
- https://it.wikipedia.org/wiki/Esame_di_maturita_in_Italia
- https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/italy_en
- <https://www.rodicevitani.cz/skolstvi/zahranicni-inspirace/nemame-tu-druzinu-ani-skolni-jidelny-do-kazdodenniho-zivota-deti-se-musi-zapojit-siroka-rodina-rika-ceska-maminka-zijici-v-italii/>